

**NÆRING - OG MILJØTILTAK I SKOGBRUKET
MILJØTILTAK I JORDBRUKET - SMIL**

**FLERÅRIGE TILTAKSSTRATEGIER
FOR NORD – SALTEN
STEIGEN, HAMARØY OG TYSFJORD KOMMUNER.
2014—2017**

Husøya. Hamarøy

Landbruksforvaltningen i Nord – Salten

07.01.2014

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING - BAKGRUNN	3
3. UTFORDRINGER -MÅLSETTINGER –STRATEGIER 2014-2017.....	5
3.1 Nærings og miljøtiltak i skogbruket	6
3.1.1 Utfordringer i Nord-Salten.....	6
3.1.2 Målsettinger for perioden 2014 – 2017	7
3.1.3 Strategier for perioden 2014 - 2017	7
3.2 Miljøtiltak i kulturlandskapet	8
3.2.1 Utfordringer i kulturlandskapet.....	8
3.2.2 Målsettinger for perioden 2014 – 2017	10
3.2.3 Strategier for perioden 2014 - 2017	10
4.1 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket	12
4.1.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2014 - 2017	12
4.2 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket	13
4.2.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2014 - 2017	13
4.2.2 Vurderingsgrunnlag	14
4.2.3. Satser kostnadsoverslag	14
5. SAKSBEHANDLING	15
6. INNSATSOMRÅDER 2014– 2017	16
6.1 Bruk av SMIL og NMSK -midlene 2010-2013.....	17

1. INNLEDNING - BAKGRUNN

I 2004 ble forvaltningen av nærings -og miljøvirkemidlene i landbruket overført til kommunene. Kommunene har ansvaret for å utarbeide en flerårig strategi med årlige handlingsplaner som angir økonomiske rammer for ulike formål. Dette dokumentet er kommunenes hovedinformasjon til fylkesmannen.

Fylkesmannen fordeler midlene i en samlet ramme til kommunene. Kommunene er ut fra lokale prioriteringer og tilpasninger ansvarlig for tildelingen til ulike formål innenfor rammene av følgende tre forskrifter:

- *Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL)*
- *Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)*
- *Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer (SKPMR)*

I tillegg vil *Naturmangfoldloven, skogloven og jordloven* med forskrifter legge føringer for forvaltningen av tilskuddene.

Etter at modellen ble etablert, ble tilskuddsforvaltningen knyttet til skogbruksplanlegging, drift i bratt og vanskelig terreng og skogsveibygging lagt til Fylkesmannen i 2007.

I 2007 ble det inngått avtale om felles landbruksforvaltning i Nord-Salten. Det har derfor vært utarbeidet felles tiltaksstrategier for forvaltningen av virkemidlene i distriktet.

Tiltaksstrategiene ble rullert etter 4 år, og skal nå rulleres igjen. En ny 4-årsplan skal gjelde fra 2014. Planen tar utgangspunkt i evaluering og innspill fra landbruksnæringen i distriktet. I tillegg skal den ta hensyn til nye rammebetingelser og utfordringer i landbruket. Nasjonalt- og regionalt miljøprogram for landbruket er overordna dokument i denne sammenheng. I tillegg er planen tilpasset de føringer som ligger i lokale plandokument.

Følgende dokumenter og innspill er lagt til grunn for planen:

Lokale dokumenter

- Kommuneplanene (arealdelen)
- Energi-og klimaplan for Nord-Salten
- Registreringer av biologisk mangfold
- Miljøplanene for eiendommene
- Skogbruksplaner for eiendommene
- Hovedplan for skogsveier
- Økt avvirkning - Strategier for Nord-Salten
- Lokale områdeplaner
- Innspill fra næringsutøverne og fagorganisasjonene i landbruket

Regionale dokumenter

- Regionalt miljøprogram for Nordland (RMP Nordland)
- Regionalt næringsprogram for landbruket i Nordland (RNP Nordland)
- Regionalt skog- og klimaprogram (RSK Nordland)
- Kulturminneregistreringer – Nordland fylkeskommune, Sametinget
- Landskapsregistreringer – NIJOS
- Beiterregistreringer – NIJOS
- Verneplaner

2. VISJON OG HOVEDMÅL

Livskraftige bygdesamfunn i Nord-Salten

HOVEDMÅL

Steigen , Hamarøy og Tysfjord kommuner ønsker å opprettholde et aktivt og bærekraftig landbruk der kulturlandskap og biologisk mangfold er blant de bærende elementer.

Bø. Steigen kommune

3. UTFORDRINGER –MÅLSETTINGER –STRATEGIER 2014-2017

Skogbruk

På mange områder har det vært en positiv utvikling for skogbruket i forrige periode. Avvirkningsnivået har økt, og det merkes at en større andel av granressursene nærmer seg hogstmodenhet. I tillegg har en fått etablert et biovarmeanlegg knyttet til kommunal bygningsmasse i Leinesfjord. Ca 2000 lm³ –hovedsakelig lauvskogvirke- leveres årlig til anlegget.

Fortsatt utnyttes skogressursene for dårlig. Skogbruket som næring har et betydelig vekstpotensial som kan og bør utnyttes bedre. I den siste perioden har en hatt et spesielt fokus på problemstillinger knyttet til infrastrukturen. Det er utarbeidet hovedplaner for skogsveier i Steigen og Hamarøy, og i løpet av 2014 skal hovedplanen for Tysfjord være ferdig. I tillegg har en fått etablert en utskipingsterminal for tømmer på Drag. Dette vil ha stor betydning for skognæringen i distriktet.

Økt lokal fordeling må fortsatt være en viktig målsetting. Det meste av sagtømmeret skipes ut av distriktet. Det er begrenset hvor mye tømmer som foredles på gårdssagene. Med stadig økende tømmertilgang, bør en derfor vurdere muligheten for etablering av lokalt(e) sagbruk som kan foredle større kvantum, og har muligheten for å utnytte nisjemarkedet.

Fylkesmannen i Nordland har startet en prosess for å etablere et tredriverprosjekt for Nordland. Prosjektet har som mål å få større fokus på økt bruk av tre, samt å styrke lokal verdiskaping i fylket. Skogbruksetaten i Nord-Salten skal være aktiv i forhold til å utnytte de muligheter som ligger i dette prosjektet.

Statistikken viser at aktiviteten på skogkultur fortsatt er bekymringsfull. De målsettinger som var satt i forrige periode er ikke nådd, og nye tiltak på området må vurderes. Andelen skogeiere som utfører rydding i skog blir stadig mindre. Mye tyder på at en må basere seg på innleid arbeidskraft for å få utført arbeidet. Kostnadene blir derfor relativt høye.

I statsbudsjett for 2014 gikk regjeringen inn for å fjerne tilskuddsordningen til energiflis. Vi er bekymret for hvilke utslag dette vil få for anlegget i Leinesfjord. For distriktet er dette en viktig sak, og vi ønsker å prioritere bruk av NMSK-midler for å støtte opp om denne produksjonen.

Skogen binder store mengder CO₂. Effekten av skog som klimatiltak kommer an på hvordan skogen forvaltes og hvordan trevirket brukes. Store arealer med gran er tilplantet i distriktet. I tillegg har tilveksten i lauvskogen økt kraftig, bla gjennom gjengroing av kulturmark. Før det er utarbeidet mer klare retningslinjer for etablering av «klimaskoger», vil det neppe være aktuelt å starte prosesser i distriktet for dette formålet. Fortsatt vil det være en prioritert oppgave å sørge for rask og god foryngelse etter hogst.

Lavlandsbjørk. Hellemofforden

3.1 Nærings og miljøtiltak i skogbruket

Tabell 1. Aktivitetsnivået i skogbruket 2009 – 2012 – Nord – Salten

Tiltak	2009	2010	2011	2012
Planting daa	27	120	90	80
Ungskogpleie daa	258	136	189	253
Tynning m3	0	220	0	0
Skogsveier ant anlegg	4	2	1	3
Avvirkning bartre m3	972	7279	3204	2713
« lauvtre m3	214	1112	196	347
« Energiskog lm3		1100	1700	2500
« ved m3	5000	5000	5000	5000

3.1.1 utfordringer i Nord-Salten

Utfordringer skogbruk

Nærings og miljøtiltak i skogbruket

- behov for lauvrydding i plantefelt
- behov for rydding av lauvtreskjerm
- behov for oppbygging av lokal skogbrukskompetanse
- behov for større investeringer i skogsveier
- behov for kartlegging av tømmerressurser i bratt og vanskelig terreng
- behov for økt utnyttelse av egnet skogsvirke til bioenergi

- behov for økt dialog med skogeierne
- behov for økt lokal verdiskaping
- behov for å ivareta viktige miljøverdier i skoglandskapet

3.1.2 Målsettinger for perioden 2014 – 2017

- øke avvirkingen av bartrevirke til et gjennomsnitt på 5000 m³ pr år
- øke avvirkingen av lauvtrevirke til et gjennomsnitt på 6000 m³ pr år
- øke avvirkingen av energivirke til et gjennomsnitt på 2500 m³ pr år
- øke aktiviteten i ungskogpleie/skjermhogst til minst 300 daa pr år
- sørge for rask reetablering av skog etter hogst med treslag som gir høy kvalitet og produksjon
- arbeide for økt nyplanting av skog som gir høy kvalitet og produksjon
- ferdigstille arbeidet med hovedplaner for skogsveier for distriktet
- sørge for økt aktivitet på bygging og oppgradering av skogsveier
- ivareta og utvikle miljøverdier i skoglandskapet

Stokkvassveien Steigen kommune

3.1.3 Strategier for perioden 2014 - 2017

For å nå målene for økt **avvirking** ønsker vi å:

- Stimulere prosjekter som har økt avvirking og lokal foredling som siktemål
- Stimulere for avvirking av skogsvirke til bioenergi
- Prioritere oppsøkende virksomhet
- Prioritere samarbeid med næringsaktørene i skogbruket
- Stimulere til økte investeringer i infrastruktur

For å nå målene med **foryngelse etter hogst og nyplanting** ønsker vi å:

- Etablere god dialog med skogeierne
- Sørge for at skogeierne utnytter skogfondsordningen på best mulig måte
- Sørge for gode tilskuddsrammer

For å nå målene for **ungskogpleie/skjermrydding** ønsker vi å:

- stimulere etablering av lokal kompetanse
- organisere bruk av ekstern kompetanse
- kartlegge og prioritere ryddfelt
- stimulere skogeiere til ryddeaktivitet i egen skog
- øke tilskuddssatsene

For å nå målene for **veibygging** ønsker vi i å:

- ferdigstille arbeidet med hovedplaner for skogsveier
- arbeide for å øke tilskuddsrammene
- prioritere veier knyttet til avvirkning av barskog
- prioritere ombygging av traktorveier til skogsbilveier
- prioritere oppgradering av traktorveier til helårsveier i forbindelse med planlagte helmekaniserte drifter
- ha mulighet for å bevilge kommunale tilskudd til særlig viktige infrastrukturprosjekt

For å nå målene for **miljøtiltak** i skogbruket ønsker vi å

- yte tilskudd til å ivareta dokumenterte miljøverdier, forutsatt at registreringene er godkjent av offentlige retningslinjer
- yte tilskudd til rydding av stier i skoglandskapet

Skogbruksetaten vil arbeide aktivt for at alle ordningene gjøres kjent hos skogeierne og næringsutøverne. Oppsøkende virksomhet vil fortsatt prioriteres.

3.1.4 Prioriteringer

Tildelte midler vil bli bruk etter følgende prioritering

1. planting etter hogst/nyplanting
2. Ungskogpleie
3. hogst av energivirke til lokale bioenergianlegg

3.2 Miljøtiltak i kulturlandskapet

3.2.1 utfordringer i kulturlandskapet

Nord-Salten har et frodig og variert kulturlandskap, fra kyst til innland. Landskapet slik det framstår i dag, er preget av mange generasjoners aktivitet, med jord- og skogbruk. Ikke minst har beitebruken påvirket store områder. Jordsmonn, klima og lang tids utnytting av naturgrunnlaget, har gitt og gir godt grunnlag for matproduksjon, og et rikt biologisk mangfold. Det varierte kulturlandskapet gir også rike opplevelsesmuligheter, og er et godt utgangspunkt for rekreasjon, friluftsliv og turisme. Kulturlandskapet er i stadig endring. Blant annet fører endringer i driftsmetoder på sikt til endringer i kulturlandskapet. Økt krav til effektivitet i samfunnet generelt, og også i landbruket, er en viktig drivkraft i denne endringsprosessen, gjennom nedleggelse av bruk, areal som går ut av drift, endra

høstemetoder og høstetider, andre dyreslag med andre krav til før og øvrige vilkår. Den største utfordringa er at verdifulle kulturlandskapsområder trues av gjengroing. Dette er en langvarig og akselererende prosess. Det viktigste virkemidlet mot gjengroing er beitedyr. Tilrettelegging for beiting er derfor hovedstrategien i forvaltninga av kulturlandskapstiltakene. Beitedyr på avveie har vært et tiltagende problem de siste åra. Færre landbruksforetak og omdisponering av landbrukseiendommer til fritidseiendommer gjør at gjerdeholdet blir en stadig større utfordring for de gjenværende landbruksforetakene. RMP Nordland 2013-2016 har som et delmål å stimulere til jordbruk og skjøtsel som tar vare på den landskapsmessige egenarten i kommunene. Gjennom Miljøtilskudd i landbruket har enkelte brukere mulighet til å søke tilskudd for skjøtsel av bl.a. lokalt verdifullt kulturlandskap. Kommunen har fått tildelt et visst antall da til dette formål, og det er opp til kommunene selv å definere disse områdene ut fra visse kriterier. De utvalgte områdene for Nord-Salten skal opp til revurdering i 2014.

Vedlikehold av bygningsmassen i landbruket har stor betydning for landskapsbildet i Nord-Salten. Den eneste måten en stor del av bygningsmassen kan holdes vedlike, er ved at den fortsatt er i bruk og er til nytte, enten som driftsbygninger i landbruket eller til nye formål. Det har også stor verdi at et utvalg særlig verdifull bygningsmasse restaureres og tas vare på som dokumentasjon og viktige kulturminner. I de nasjonale målene for kulturminnepolitikken fram mot 2020 som framgår av St.meld nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner: står det bl.a.: *«Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljøer skal forvaltes og tas vare på som bruksressurser og som grunnlag for kunnskap, opplevelse og verdiskaping. Et representativt utvalg av kulturminner og kulturmiljøer skal tas vare på i et langsiktig perspektiv.»*

Skarvik. Hamarøy

De mange lokalsamfunnene i Nord-Salten har gjort mye for å legge til rette for bruk av landskapet til rekreasjon for lokalbefolkning og tilreisende. Dette kan være i form av turveier,

skilting, rasteplasser, åpne hytter og andre anlegg. Arbeidet er gjort av lag/foreninger, grunneiere, skoler og andre, med eller uten støtte av offentlige midler. Det er ei viktig målsetting å fortsatt legge til rette for allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskapet generelt og til kulturminner/ andre attraksjoner spesielt.

Forurensing og forsøpling fra landbruksdrift er fortsatt ei utfordring. På tross av gode muligheter for retur av landbruksplast og aksjoner for innsamling av metallavfall, er det fortsatt tilfeller av dumping av avfall i utmarka, og ulovlig brenning av avfall. Dette er først og fremst et holdningsproblem, og et problem for næringas omdømme. I forhold til forurensing av det ytre miljø, vurderes gjødsel på avveie som den største utfordringa. Selv om en overveiende andel av husdyrbrukerne nå har gjødsellager som har kapasitet til lagring i minst 8 måneder, gjør driftsopplegget at mange har behov for å kjøre ut gjødsel utenom vekstsesongen. Dette er dårlig utnytting av ressursene som husdyrgjødsel inneholder. Bakgrunnen for at situasjonen er som den er, er sammensatt. Ofte er været eller mangel på arbeidskraft til hinder for å få spredd tilstrekkelig med gjødsel på ønska tidspunkt. For å tilfredsstille hovedlinja i husdyrgjødsel forskriften, at gjødsel skal spres i vekstsesongen slik at det tas ei avling etterpå, må mer gjødsel kjøres ut på våren og etter første slått. Det er derfor viktig med god kapasitet på gjødsellagrene. Når foretak skaffer seg flere husdyr medfører dette økt mengde husdyrgjødsel. Hvis husdyrgjødsel ikke transportere til de arealene som ligger lengst unna, kan det føre til økt konsentrasjon av husdyrgjødsel på mindre arealer i tilknytning til driftssenter, og dermed større fare for tap av næringstoffer til luft og vann.

Nord-Salten er definert som et eget vannområde i forbindelse med arbeid i henhold til vannforskriften. Det skal utarbeides tiltaksanalyse for vannområdene i Salten. Disse skal danne grunnlag for et regionalt tiltaksprogram. Noen få vannforekomster/vassdrag i Nord-Salten er definert som risiko innenfor landbruksforurensing. Riktig spredetidspunkt og vegetasjonssoner mot vassdrag vil være spesielt viktig her. Tiltakene mål beskrives i brukerens Miljøplan, som vil være et viktig verktøy.

Landbruket generelt sliter med dårlig drenert jord . Dette har mange grunner, som f.eks. stor andel leiejord, økonomi og større enheter med stadig større og tyngre maskiner. For å møte disse utfordringer er det viktig med tiltak.

3.2.2 Målsettinger for perioden 2014 – 2017

- Begrense gjengroinga av kulturlandskapet, i særdeleshet gammel kulturmark og den nære utmarka
- Ivareta det biologisk mangfoldet
- Bevare og utvikle særlig verdifulle element i jordbrukets kulturlandskap, som kulturminner, steingjerder, bevaringsverdige bygninger, områder med særlig verdifullt kulturlandskap.
- Utvikle gode holdninger i forhold til forsøplig og forurensing fra landbruksdrift.
- Legge til rette for allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskapet.

3.2.3 Strategier for perioden 2014 - 2017

- Fortsatt legge til rette for beiting, gjennom inngjerding og rydding av beiteområder. Hovedtyngden av kulturlandskapsmidler prioriteres til slike tiltak. Områder med særlig kulturlandskapsvirkning prioriteres, det kan være på grunn av stort biologisk mangfold, på grunn av at området er mye brukt til rekreasjon eller er særlig viktig i landskapsbildet.

- Stimulere til organisert beitebruk, gjennom investeringer i sperregjerder, samlekvær og øvrige nødvendige tiltak i fellesbeiteområder.
- Støtte opp om forebyggende tiltak mot rovvilt.
- Støtte opp om restaurering og verning av gamle viktige kulturminner og kulturmiljøer i jordbrukslandskapet.
- I samarbeid mellom faglag, landbruksforvaltning og landbruksrådgiving legge til rette for og drive holdningssskapende arbeid i forhold til forurensing, erosjon og forsøpling, og om nødvendig arbeide for å forbedre innsamlingsordningene for plast og metall.
- Det er sentralt å sørge for at de tilgjengelige virkemidlene (tilskuddsmidlene) kommer ut i aktivt bruk, og blir bevilget til gode prosjekt. Dersom det er nødvendig, kan landbruksforvaltninga ta initiativ til konkrete prosjekt. Dersom en skal lykkes med dette, forutsetter det at grunneier eller andre lokale interessenter deltar aktivt.
- Stimulere til økt tilgjengelighet og opplevelseskvalitet, spesielt for personer med nedsatt funksjonsevne.
- Legge til rette for skjøtsel av viktige lokale kulturlandskap. De utvalgte områder kan omfatte både inn –og nær utmark. De skal samtidig oppfylle minst et av følgende kriterier:
 - **viktige friluftslivs- og rekreasjonsverdier**
 - **nærhet til viktige turistmål**
 - **helhetlig kulturmiljø**
 - **viktige landskapsverdier**
 - **viktige biologiske verdier**

I tillegg må hvert område kunne plasseres i en av følgende tiltaksklasser i Miljøtilskuddsøknaden:

1. **Bygdenært**
2. **Øyer/holmer/veiløse områder**
3. **Fjellområder**
4. **Areal med spesielle verdier**

Rosenrot

4. TILSKUDDSORDNINGER

4.1 Nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Det vises til "*Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket*"

4.1.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2014 - 2017

Tilskudd til planting etter hogst og nyplanting -produksjonsskog

Tilskudd utbetales med **inntil 75% av godkjente** kostnader innen rammen av budsjett

Tilskudd til ungskogpleie

Tilskudd utbetales *med inntil kr 700,- pr daa* når arbeidet er utført og godkjent, innen rammen av budsjett.

Tilskudd til førstegangstynning

Tilskudd utbetales med **inntil 100 kr pr m³ registrert virkesuttak og inntil 300 kr pr daa** etter hvert som arbeidet er utført og godkjent, innen rammen av budsjett.

Aksjonsrettede tiltak for å øke tynningsaktiviteten prioriteres.

Tilskudd til hogst av lauvtreskjerm i plantefelt

Tilskudd utbetales med **inntil kr 500,- pr daa**

Tilskudd til produksjon av skogsflisråstoff

Heltredrifter – førstegangstynning, lauvskoghogst, kulturlandskapspleie, veikantrydding(skogsveier) **kr 43/lm³**

Rundvirke – førstegangstynning **kr 15 pr fm³**

Tilskuddet utbetales innen rammen av budsjett. Ordningen administreres i henhold til de regler som SLF har fastsatt for 2013.

Tilskudd til andre næringstiltak i skogbruket

Det kan gis tilskudd til tiltak og prosjekter som bidrar til å utvikle skogbruket i Nord-Salten. Tiltak som legger til rette for økt avvirkning og lokal verdiskaping vil prioriteres. Tiltakene skal ha fokus på hele verdikjeden i skogbruket

Miljøtiltak i skog

- **Dekning av kostnader ved å ivareta eller utvikle miljøverdier.**

Tilskudd gis *med inntil 60 % av godkjente kostnader* etter hvert som arbeidet er utført og godkjent.

- **Dekning av tap knyttet til langsiktig bevaring av spesielle miljøverdier ved å avstå fra hogst eller legge om skogsdrifta**

Tilskudd utbetales med inntil 60 % av godkjente merkostnader.

-**Rydding av stier i skoglandskapet**

maks tilskudd *kr 10,- pr meter*. Det bør ryddes/oppkvistes en bredde på min 3 m
Prosjekt som sikrer god fremkommelighet i viktige rekreasjonsområder og som gir god adgang til viktige kultur og naturverdier vil prioriteres.

Tilskudd til skogsveier

Ordningen forvaltes av fylkesmannen i Nordland

Det vises til " *Regionalt skog-og klimaprogram for Nordland 2013-2016*» FMNO

Tilskudd til drift i bratt og vanskelig terreng og lang transport

Ordningen forvaltes av fylkesmannen i Nordland

Det vises til " *Regionalt skog-og klimaprogram for Nordland 2013-2016*» FMNO

Biovirke.

4.2 Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket

Det vises til " *Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket*".

4.2.1 Tilskuddsgrupper for perioden 2014 - 2017

- Planleggings- og tilretteleggingstiltak

Det kan bevilges **inntil 100 % tilskudd** til planleggings- og tilretteleggingstiltak, herunder bygdemøter, fagdager. For investeringer inngår planlegging som en del av investeringsprosjektet, med maks 70 % tilskuddssats.

- Skjøtsel av gammel kulturmark og biologisk mangfold

For kulturlandskapstiltak som går ut over det som regnes som ordinær jordbruksdrift, kan det bevilges **inntil 70 % tilskudd** utfra godkjent kostnadsoverslag. Tilskuddet gis til tiltak som er nødvendig for å tilrettelegge for framtidig skjøtsel. Tiltakshaver forplikter seg til selv å drive med nødvendig årlig skjøtsel i minst 10 år etter at investeringa er gjort, for eksempel i form av beiting. Krav til nye gjerder er at det brukes impregnerte stolper. For permanente el-gjerder må det brukes ståltråd. Det skal ikke legges piggråd på gjerdene. Ved rydding i beiteområder må kvist samles opp.

- **Tilrettelegging for tilgjengelighet og opplevelseskvalitet**

For tiltak som tar sikte på å legge til rette for allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskapet, eller til særlig viktige element i kulturlandskapet, kan det gis **inntil 60 % tilskudd**. Fullfinansiering bør komme som bidrag fra andre instanser, evt. dugnad fra lag/foreninger som antas å ha nytte av tiltaket.

- **Restaurering av bevaringsverdige bygninger eller andre særlige kulturlandskapselement**

Det kan gis tilskudd med **inntil 60 %** av godkjent kostnadsoverslag til utvendig restaurering av bygninger som brukes i næring, hus som er viktige for et helhetlig gårdsmiljø, bygningstyper som er sjeldne eller særlig representative i bygda. **Maks tilskudd pr. tiltak er kr. 100.000,-**. I restaureringsarbeidet må antikvariske prinsipper legges til grunn, både i materialvalg og arbeidsmetoder. For eldre hus som brukes til bolig kan det gis tilskudd til merkostnaden ved å følge antikvariske prinsipper.

- **Tiltak for å redusere forurensning og erosjon, opprydding i gamle søppelfyllinger, forebyggingsarbeide, skjøtsel av vegetasjonssoner mot vassdrag, fangdammer, leplanting**

Det kan etter søknad gis **inntil 70 % tilskudd** til følgende.

Opprydding i gamle søppelfyllinger fra tidligere eiere der det er store kostnader knyttet til oppryddingen. Det må dokumenteres at alt avfall er levert til godkjent avfallsmottak.

Etablering av vegetasjonssone og fangdam for å rense grøftevann før utløp i sårbare vassdrag/resipienter.

Noen hydrotekniske enkelttiltak som ikke vil være berørt av dreneringstilskuddsordningen. Det vil være utbedring av enkeltpunkter for å redusere erosjon, som reparasjon av ødelagte kummer og rørutløp, etablering/reetablering/sikring av enkelte større avskjæringsgrøfter.

4.2.2 Vurderingsgrunnlag

Tilskuddssatsen skal vurderes ut fra:

- næringsprofil
- områdets kulturlandskapsverdier
- om det er et fellestiltak

Kostnadsoverslag uten merverdiavgift legges til grunn for tilskuddsberegning dersom søker er registrert som mva-pliktig. Dersom søkeren ikke er registrert, kan kostnadsoverslag inkl. mva legges til grunn.

4.2.3. Satser kostnadsoverslag

For standardisering av kostnadsoverslagene ved investeringstiltak vil følgende satser være retningsgivende:

- Kostnad pr. m. nettinggjerde (sauenetting, 1 m høyde) **kr. 50,- pr. m**. Dette inkluderer alt materiell, samt arbeidskostnader med oppsetting av gjerdet, inkludert rydding av gjerdetraseen. Dersom det er lokale forhold som fordyrer gjerdinga i det konkrete tiltaket, kan det argumenteres for at en høyere m-pris bør legges til grunn.

- Kostnader pr. m. permanent el-gjerde **kr. 30,- pr. m**. Dette inkluderer alt materiell med unntak av gjerdeapparat, samt arbeidskostnader med oppsetting av gjerdet, inkludert rydding av gjerdetraseen. Dersom det er lokale forhold som fordyrer gjerdinga i det konkrete tiltaket,

kan det argumenteres for at en høyere m-pris bør legges til grunn

- Timepris for eget arbeid settes til **kr. 200,-** for manuelt arbeid/motorsag/ryddesag.
- For eget maskinelt arbeid med traktor eller annen tyngre maskin er satsen **kr. 350,- pr. time.**
- Ved skog- og krattrydding er beregningsgrunnlaget satt til minimum 0,2 daa ryddet areal pr time. Dersom det er spesiell forhold som fordyrer ryddinga, vurderes søkerens beregninger av timeforbruk i samråd med skogetaten.

Steingjerde

5. SAKSBEHANDLING

Til grunn for tildelingen ligger ulike styringsdokumenter fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD), Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Statens landbruksforvaltning (SLF)

Tilskuddene forvaltes innenfor rammene av fastsatt budsjett og "Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket" , "Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket" .

Prosedyrer:

Når den årlige rammetildelingen er fastsatt av fylkesmannen, blir budsjett og fordeling av midlene behandlet og vedtatt av **Fagnemnda for landbruket i Nord-Salten**

Nemnda består av 7 personer, og har denne sammensetningen:

- 3 personer fra landbruksforvaltningen.
- 2 personer fra bondelagene
- 1 person fra bonde- og småbrukerlagene
- 1 person fra skogeierlaget

Fagnemnda er bindeleddet mellom næringsutøverne og den kommunale forvaltningen, og foretar en årlig gjennomgang av tilskuddsforvaltningen og retningslinjene for denne.

Søknad om tilskudd sendes **Landbruksforvaltninga i Nord-Salten** innen fastsatt frist. Søknadene avgjøres av kommunene. For å få en fleksibel og formålsrettet behandling av søknadene gis rådmannen myndighet til å behandle søknadene, prioritere og fatte enkeltvedtak i tråd med retningslinjene. Fylkesmannen er klageinstans. Søknader som kommer inn etter fristen kan behandles hvis det er gode grunner for det. Arbeidsfristen for tilskudd er 3 år. Etter søknad kan arbeidsfristen forlenges med ytterligere 1-2 år, men ikke utover 5 år fra tilskuddet ble innvilget. Tilskuddsberettiget arbeid må ikke starte opp før plan, tegninger osv er godkjent, og søknaden er avgjort av kommunene. For enkelte tiltak sendes søknadene ut på høring til kulturminnemyndighetene og reindriftsforvaltningen. Kommunene kan omdisponere midler innen den totale tilskuddsrammen.

Generell søknadsfrist er satt til 1.03
Søknadene skal behandles innen 15.04

Skagstad, Steigen

6. Innsatsområder 2014– 2017

Vedtatte kommunale retningslinjer og forskriftene vil danne grunnlaget for prioriteringene, men en må legges opp til fleksibilitet i saksbehandlingen slik at målet om at tildelte midler blir brukt på gode prosjekter, i størst mulig grad oppfylles.

I neste periode har en valgt følgende innsatsområder:

SMIL

- Skjøtsel av biologisk mangfold og kulturmark
- Miljøtiltak/forurensning
- Planlegging og tilrettelegging

NMSK

- Planting/foryngelse
- Rydding/skjermhogst
- Produksjon av skogsflisråstoff til lokale anlegg

6.1 Bruk av SMIL og NMSK -midlene 2010-2013

Tabellen gir en oversikt over disponeringen av SMIL-og NMSK- midlene de fire siste årene. Rammetildelingen til Nord-Salten har vært relativ stabil. Når det gjelder SMIL-ordningen har den klart største andelen av tilskuddet vært brukt på skjøtsel av biologisk mangfold og kulturmark.

Når det gjelder NMSK-midlene er det et tankekors at aktiviteten på skogkultur er så lav. Det må fortsatt være fokus på dette. Etter at den sentrale ordningen med tilskudd til produksjon av skogsflisråstoff falt bort, vil vi også prioritere bruk av NMSK- midler til dette formålet.

Tabell 2. Totalrammen fordelt på tiltak- SMIL og NMSK 2010-2013

Tiltak	2010	2011	2012	2013
Bevilgning Smil	450.000	600.000	550.000	510.000
Bevilgning NMSK	200.000	220.000	220.000	180.000
SMIL	*575500	516.529	506.428	510.000
-Planlegging/tilrettelegging	65300	0	0	0
-Skjøtsel av b.mangfold/k.mark	341.700	335671	267.518	364.700
-tilgjengelighet/opplevelse	0	24.118	166.910	28.700
-Restaurering av bygn/kult.minner	168500	156740	72.000	116.600
-Miljøtiltak/forurensning	0	0	0	0
NMSK	200.000	220.000	220.000	180.000
-skogkultur (planting,rydding)	125.781	127.228	170.891	165.615
-tynning	74.219	0	0	14.385
-næringstiltak		92.772		
	200.000	220.000	170.891	180.000

* + 125.500 omdisp. midler fra tidligere år.